

בבית המשפט העליון

בר"ם 4997/13

כבוד השופט נ' הנדל

לפני :

1. מדינת ישראל רשות המיסים
2. משרד האוצר

המבקשים :

נ ג ד

1. גלובס פבלישר עיתונות 1983 בע"מ
2. אלי ציפורי

המשיבים :

בקשת רשות ערעור על החלטת בית המשפט העניינים
מינהליים תל אביב בתיק עתמ 027344-03-13

- עו"ד דנה בריסקמן ; עו"ד יצחק ברט
עו"ד יורם מושקט ; עו"ד אוריין אשכולי

בשם המבקשים :

בשם המשיבים :

החלטה

1. הוגשה לפניי בקשה למתן רשות ערעור על החלטת בית המשפט לעניינים מנהליים בתל אביב-יפו, בגדרה נדחתה בקשה לעיכוב ביצוע חלקי של פסק דינו בעת"מ 27344-03-13 (כב' השופטת מ' אגמון גונן).

המשיבים – המוציאה לאור של עיתון גלובס ואחד מעורכיו – הגישו בקשה מכוח חוק חופש המידע, התשנ"ח-1998 לקבל מרשות המסים ומשרד האוצר שתי רשימות מידע. האחת, רשימת החברות שקיבלו הטבות מס בהתאם לחוק לעידוד השקעות הון, התשי"ט-1999 במהלך השנים 2006-2012. השניה, רשימת עשרת החברות שקיבלו את הטבות המס הגבוהות ביותר ברשימה המבוקשת בצירוף גובה ההטבה שקיבלו. רשות המסים ומשרד האוצר, הם המבקשים בבקשה שלפניי, סירבו לבקשה על יסוד החריג בסעיף 9(א)(4) לחוק חופש המידע לפיו אין למסור מידע שגילוי אסור על פי דין. לגישתם, הפריטים המבוקשים אסורים לגילוי כיוון שהם בגדר מידע המתייחס "להכנסתו של אדם או לפרט שבהכנסתו" שאסור לגלותו על פי סעיפים 231-235 לפקודת מס הכנסה [נוסח חדש], תשכ"א-1961.

כנגד החלטה זו הגישו המשיבים עתירה לפי חוק חופש המידע. בעתירה טענו כי פרסום המידע חיוני לצורך הפעלת ביקורת ציבורית על פעולת הרשות בפרט במועד בו מתקיימים דיונים בעניין תקציב המדינה והעלאת המסים. עוד נטען כי גובה הטבות המס שקיבלה חברה כלשהי מהמדינה אינו מגלה פרטים אודות הכנסותיה – ולכן הוא אינו מהווה מידע שגילוי אסור על פי הוראות החיסיון בפקודת מס הכנסה. עוד ציינו המשיבים כי הבקשה מתייחסת בין היתר לחברות ציבוריות שלגביהן המידע כבר ממילא פורסם בציבור.

2. בית המשפט לעניינים מנהליים קיבל את עתירת המשיבים. תחילה קבע שלא מתקיים החריג בסעיף 9(א)(4) לחוק חופש המידע בעניין מידע שגילוי אסור על פי דין. זאת משום שרשימת החברות שקיבלו את הטבות המס אינה נכללת בגדר מידע המתייחס להכנסתו של אדם. ביחס לסכום ההטבה שקיבלה חברה מכוח החוק לעידוד השקעות הון, נקבע כי המידע אינו מצביע מפורשות על הכנסותיה של חברה כלשהי, אלא אך עשוי להוות אינדיקציה מסוימת לגבי גובה הכנסתה. על כן, ובהתאם לנפסק בפרשת רשות המסים קבע בית המשפט המנהלי שיש להמשיך ולערוך איזון בין הזכות לפרטיות של החברות העומדת בבסיסו של החיסיון לבין תכליות אחרות המצדדות בגילוי המידע (ע"מ 398/07 התנועה לחופש המידע ואח' נ' מדינת ישראל – רשות המסים (23.09.08)). לגבי חברות ציבוריות המחויבות ממילא בגילוי דוחותיהן הכספיים, נקבע שכלל לא מתקיים הטעם העומד ביסוד הוראות החיסיון בדיני המס. ואילו לגבי החברות הפרטיות המקבלות הטבות מס, פסק בית משפט קמא כי באיזון בין זכותן לפרטיות לפי פקודת מס הכנסה ובין הזכות לחופש המידע, יד האחרונה על העליונה. זאת הן משום שהפגיעה בזכות לפרטיות של החברות הפרטיות היא קלה יותר מאשר פגיעה בזכותו של אדם בשר ודם, והן משום שבפעולת החברות הפרטיות לקבלת ההטבות הן למעשה בוחרות להפוך לעניין ציבורי. אשר על כן, בית המשפט המנהלי הורה על העברת המידע המבוקש למשיבים תוך 7 ימים.

בסמוך לכך הגישה המדינה לבית המשפט לעניינים מנהליים בקשה לעיכוב ביצוע חלקי של פסק הדין עד להגשת ערעור. המדינה הודיעה כי היא נכונה להעביר את הרשימה הראשונה של שמות החברות שקיבלו הטבות מס בין השנים 2006-2012, וכן את שמותיהן של החברות הציבוריות מתוך הרשימה השנייה המתייחסת לעשר החברות שקיבלו את הטבות המס הגבוהות ביותר וסכומי ההטבות שקיבלו. בקשת העיכוב התייחסה להוראה לגלות שני פריטים מתוך הרשימה השנייה: שמות וסכומי ההטבות שקיבלו חברות פרטיות הכלולות ברשימת עשר החברות שקיבלו הטבות המס הגבוהות ביותר בתקופה המדוברת. בית המשפט המנהלי דחה את בקשת העיכוב ביחס לשמות

החברות הפרטיות בקובעו שמידע זה אינו נכלל בגדר מידע שחוסה תחת הוראות החיסיון. בנוגע לסכום הטבות המס שקיבלו חברות אלה, בית המשפט הורה כי טרם החלטתו, המבקשים יבהירו עד ליום 14.7.13 האם בכלל קיימות חברות פרטיות בין עשר החברות שקיבלו את הטבעות המס הגבוהות ביותר.

3. על החלטה זו הגישה המדינה בקשת רשות לערער ולצידה בקשה לעכב ביצוע של פסק הדין. המדינה ציינה בבקשתה כי החלטתה להגיש בקשת רשות ערעור על החלטת בית המשפט המנהלי בעיכוב ביצוע נבעה מכך שלא היה סיפק בידה להגיש לבית המשפט באופן מיידי ערעור על פסק הדין ולצידו בקשת עיכוב ביצוע. בין לבין, הוגש ביום 1.10.2013 ערעור על פסק הדין של בית המשפט המנהלי.

לטענת המדינה, מתקיימים המבחנים לשם עיכוב ביצוע פסק דינו של בית המשפט לעניינים מנהליים. ראשית, היא סבורה כי סיכויי הערעור גבוהים ביותר משום שפסק הדין אינו עולה עם שתי הוראות דין – חוק חופש המידע ופקודת מס הכנסה. המדינה חולקת על מסקנתו של בית המשפט המנהלי כי סכום ההטבה שקיבלה חברה כלשהי אינו מצביע באופן מפורש על הכנסותיה של חברה, שכן הוראת הסודיות הקבועה בפקודת מס הכנסה חלה על כל "תעודה, ידיעה, דו"ח, רשימת שומה או העתק מהם, והם מתייחסים להכנסתו של אדם או לפרט שבהכנסתו". שנית טוענת המדינה כי היה על בית המשפט המנהלי לאפשר לחברות הפרטיות למסור את עמדתן ביחס לבקשה בטרם פרסום המידע אודותיהן. לגישתה, עמדתו מנוגדת לסעיף 17(ג) לחוק חופש המידע והיא פוגעת בחברות שקיבלו הטבות בטרם ניתן פסק הדין היות שלא יכלו לצפות מראש את פרשנותו של בית משפט קמא להוראות הדין. המדינה מעלה טעם נוסף לערעור והוא שפסק הדין ניתן בחוסר סמכות מקומית שכן היה על העתירה המנהלית להידון בבית המשפט לעניינים מנהליים בירושלים.

באשר למאזן הנוחות טוענת המדינה שהוא נוטה במובהק לטובת קבלת הבקשה שכן אם לא יעוכב פסק הדין תסוכל הלכה למעשה זכות הערעור של המדינה. התוצאה תהיה שהיא תחויב לחשוף את שמות החברות הפרטיות וגובה ההטבות ובכך הערעור שהמדינה מתעתדת להגיש יהפך להיות תיאורטי ויתייר.

4. טרם שהוגש הערעור לבית משפט זה ביקשו המשיבים להחזיר את הדיון בבקשה לעיכוב ביצוע של פרסום סכומי ההטבות שקיבלו החברות הפרטיות לבית המשפט המנהלי כדי שיכריע בה. לגופו של עניין המשיבים טוענים כי סיכויי הערעור אינם גבוהים שכן אין מניעה על פי דין לפרסם את שמות וסכומי ההטבות שקיבלו

חברות פרטיות ואין בכך לחשוף את הכנסותיהן. בנוסף, טוענים הם שמסירת פרטי מידע לפי החוק לעידוד השקעות הון אינה פוגעת בחברות הפרטיות או בצדדים שלישיים כלשהם באופן שמצריך לבקש את תגובתם. שמותיהן של חברות אלו נחשפו ממילא במסגרת הרשימה הראשונה. עוד טוענים המשיבים כי פרסום הטבות ההון שניתנו בעבר מתוך הרשימה הראשונה תרם מאוד לדיון הציבורי, אך זה נותר חסר בגלל שלא נחשפו נתוני הרשימה השנייה ביחס לחברות הפרטיות.

5. לאחר שעיינתי בבקשה ובתגובה לה הגעתי למסקנה כי יש מקום לעכב את ביצוע פסק דינו של בית המשפט לעניינים מנהליים. עסקינן בסוגיה מורכבת ורגישה. ההכרעה בשאלה האם לפרסם פרטי מידע אודות הטבות שמקבלות חברות פרטיות ממדינת ישראל נגזרת מפרשנות חוק חופש המידע ופקודת מס הכנסה. נדרש לערוך איזון בין האינטרסים הרלוונטיים המתחרים על הבכורה. למשל תצוין טענת המדינה כי היה מקום להעניק לצדדים שלישיים, הן החברות הפרטיות, הזדמנות להשמיע טענותיהן טרם מתן הכרעה. כך או כך, ומבלי לקבוע מסמרות בדבר סיכויי הערעור, אין חולק כי יישומו של פסק הדין ייצור מצב בלתי הפיך. אם המידע המבוקש יתפרסם, הרי שזכות הערעור של המדינה תתייתר. בתי המשפט ראו בעובדה זו בעבר כשיקול התומך בהחלטה להיעתר לבקשת לעיכוב ביצוע עד להכרעה בערעור (ע"מ 8689/03 הממונה על העמדת מידע לציבור במשרד הבריאות נ' העמותה למען מדע מוסרי, פ"ד נז(6) 953, 959 (2003); ע"מ 3908/11 מדינת ישראל הנהלת בתי המשפט נ' עיתון דה מרקר פס' 16 להחלטה (12.07.11)). השיקול המעשי ששואף כי יתקיים דיון ענייני ולא תיאורטי בערעור משתייך למסגרת השיקולים המשפיעים על מאזן הנוחות בין הצדדים. אמנם טענת המשיבים כי פרסום גובה הטבות המס ושמות החברות הפרטיות לציבור יתרום רבות לדיון הציבורי בנושא תקציב המדינה בעלת משקל גם היא בבחינת מאזן הנוחות. אך בהשוואת הנזק שיגרם אילו יינתן צו עיכוב ביצוע לעומת נזק בלתי הדיר שעלול להיגרם אם הבקשה תסורב והמידע המבוקש יפורסם, נוטה הכף לכיוון קבלת הבקשה.

6. סוף דבר, הבקשה מתקבלת. ביצוע פסק דינו של בית המשפט לעניינים מנהליים בעת"מ 27344-03-13 – ביחס לשני פריטי המידע שטרם פורסמו ואליהם התנגדה המדינה – יעוכב עד להכרעה בערעור שהוגש לבית משפט זה (ע"מ 6539/13). אין צו להוצאות.

ניתנה היום, כ' בחשון התשע"ד (24.10.2013).

ש ו פ ט